

Natalița Maria SPERDEA Gheorghe Augustin CÎJMĂROIU

Natalița Maria SPERDEA Gheorghe Augustin CÎJMĂROIU

ANALIZA MEDIULUI ANTREPRENORIAL ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD-VEST OLTENIA

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2020**

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Marius VLADU

Conf.univ.dr. Marius MITRACHE

Copyright © 2020 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SPERDEA, NATALIȚA MARIA

Analiza mediului antreprenorial în regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia

/ Natalița Maria Sperdea, Gheorghe Augustin Cîjmăroiu. - Craiova : Universitaria, 2020

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1681-3

I. Cîjmăroiu, Gheorghe Augustin

005

339

© 2020 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Introducere

Creșterea economică durabilă și îmbunătățirea standardului de viață al populației sunt determinate de dezvoltarea competitivității economiei în contextul provocărilor mondiale (globalizarea economiei, deschiderea piețelor internaționale, schimbările tehnologice rapide), provocări ce trebuie transformate în oportunități.

Prezentul studiu are în vedere analiza și prezentarea mediului antreprenorial din regiunea de dezvoltare Sud Vest Oltenia. Analiza factorilor de competitivitate și identificarea problemelor cu care se confruntă regiunea Sud-Vest Oltenia, în scopul găsirii soluțiilor optime pentru rezolvarea acestora, reprezintă o necesitate pentru evaluarea și valorificarea potențialului economic viitor al regiunii.

Pentru o imagine de ansamblu asupra mediului economico - geografic al regiunii, s-a pornit de la o descriere a Regiunii Sud-Vest Oltenia, o scurtă prezentare acelor 5 județe componente: Dolj, Gorj, Olt, Mehedinți și Vâlcea.

Totodată, s-a considerat necesară analiza mediului economico-social din Regiunea Sud-Vest Oltenia, urmărindu-se evoluția celor mai relevanți indicatori: produsului intern brut, atât pe fiecare județ în parte cât și la nivel de regiune și compararea cu valorile de la nivel regional și ale altor regiuni de dezvoltare; rata riscului de sărăcie și excluziune socială, structura ocupațională a populației active, evoluția șomajului. Au fost analizați și principalii indicatori economico - sociali la nivel de regiune.

Odată stabilită această situație, s-a trecut la analiza mediului antreprenorial din Regiunea Sud-Vest Oltenia, analiză dinamicii firmelor existente, a celor înființate recent, distribuția acestora pe activități ale economiei și pe sectoare de activitate, analize efectuate din punct de vedere al numărului de salariați și al tipurilor de societăți; este important de analizat, în paralel cu evoluția acestor firme, și evoluția numărului de firme inactive precum și cel al firmelor desființate, pentru a observa evoluția reală a firmelor active și a celor care nu fac față provocărilor mediului economic din regiune.

Suntem, cu toții, în plină pandemie COVID-19 și este important să se menționeze acest lucru, chiar dacă datele, la ora actuală, nu sunt suficiente pentru a face o analiză reală și completă. Situația mediului antreprenorial este una critică. Starea actuală, atât cea economică cât și cea socială a produs schimbări majore, altă dată de neconceput în desfășurarea activității firmelor. Astfel, firmele au găsit soluții prin care să asigure distanțarea fizică precum: telemunca, programele de lucru flexibile, utilizarea pe scară tot mai largă a tehnologiilor informaționale, dezvoltarea unor sectoare de activitate în alte medii decât cele convenționale, utilizate până în prezent, preocuparea pentru investiții în afaceri care se pot desfășura în mediul on-line etc.

În finalul studiului, este prezentat, succint, proiectul "Antreprenori, la START!", proiect co-finanțat prin Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman.

În final sunt prezentate firme din cele 71 înființate în cadrul proiectului "Antreprenori, la START!", firme care au reușit să reziste chiar și în perioada pandemiei, ceea ce reprezintă faptul că mediul antreprenorial din Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia este unul propice înființării de noi întreprinderi, firme cu domenii de activitate solicitate în regiune, care se pot adapta ușor la cerințele pieței, indiferent de schimbările ce au loc pe plan regional, național și chiar mondial.

Autorii

1. Descrierea Regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia

Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia este formată din 5 județe: Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea. Din punct de vedere al numărului de județe se află pe penultimul loc, fiind una dintre regiunile mici ale țării. Populația regiunii este corelată cu numărul de județe fiind una dintre cele mai puțin numeroase, devansând din acest punct de vedere regiunea Vest.

Ponderele populației urbane din totalul regional evidențiază două categorii de regiuni distribuite în jurul mediei naționale. Regiunea Sud-Vest Oltenia are o pondere de 47,9 % fiind plasată sub media națională. Regiunile de dezvoltare cu o pondere a populației urbane mai redusă decât Oltenia sunt: Nord-Est (43,2 %) și Sud-Muntenia (41,4 %) ¹.

Din punct de vedere al cifrelor absolute se constată că Oltenia are cel mai mic număr de locuitori ai mediului urban.

Oltenia are penultimul PIB din România, devansând doar regiunea Nord-Est. Analiza distribuției teritoriale a orașelor din Oltenia evidențiază următoarele aspecte ²:

Județul Dolj. Se observă o distribuție în formă de stea a rețelei urbane. În centru se află reședința județului, Craiova, care este și cel mai important centru economic și social din regiune. Restul orașelor sunt destul de depărtate de reședința județului, grupate în special în partea de sud a județului, de-a lungul Dunării, iar cele mai apropiate orașe sunt reduse ca dimensiuni și au un profil predominant agricol.

Județul Gorj. Este caracterizat printr-o grupare a orașelor spre partea de nord a județului, în centrul căreia se află reședința județului Municipiul Tg. Jiu. Al doilea municipiu al județului dar și încă trei orașe au un caracter monoindustrial, rezultat din predominanța sectoarelor minier și petrolier.

Județul Mehedinți. Nu este caracterizat de o grupare a orașelor într-un anume areal, acestea fiind răspândite pe întreaga suprafață a județului. Municipiul Dr. Tr. Severin, reședința de județ, nu se află în centrul sistemului de rețele de drumuri și are o conectare slabă cu celelalte centre urbane. În plus, acestea se află la confluența cu celelalte județe fiind influențate de conexiunile economice și culturale cu acestea: Strehaia se află în apropierea județelor Dolj și Gorj, în apropierea unui puternic centru industrial de la Turceni, Baia de Aramă este apropiată de județul Gorj, existând o influență și interdependență cu localitățile urbane apropiate, precum Tismana, Motru, Tg. Jiu, iar Orșova se află la confluența cu județul Caraș Severin, aproape de Băile Herculane, influențată de regiunea de dezvoltare Vest (care cuprinde județele din Banat).

Județul Vâlcea. Are o structură asemănătoare cu cea a județului Gorj, având o densitate mai mare a centrelor urbane în nordul județului, fiind bine conectate prin

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Regiunea_de_dezvoltare_Sud-Vest_Oltenia

² Studiu privind dezvoltarea urbana la nivel regional, disponibil pe www.adroltenia.ro/wp-content/uploads/2014/05/STUDIUL_ORASE_-ADR_FINAL.pdf.

căi de comunicație între ele. Se observă o grupare a acestora în interiorul județului, existând o distanță destul de mare față de localitățile urbane din celelalte județe.

Județul Olt. Are o distribuție liniară a centrelor urbane plasate în paralel de-a lungul a două căi de comunicație care fac legătura între vestul și estul țării. Cele mai multe dintre acestea (Balș, Slatina, Potcoava și Piatra Olt în apropierea acestei linii) se află plasate de-a lungul drumului european E 70 ce face legătura între Timișoara și București, cu trecere prin alte două reședințe de județ din Oltenia, Dr. Tr. Severin și Craiova

La nivelul întregii regiuni se observă influența majoră a Municipiului Craiova, ilustrată de arealul înconjurător destul de extins în care nu se află orașe relativ mari sau bine dezvoltate. Orașele din județele Gorj și Vâlcea sunt grupate spre nord, cele din Mehedinți spre se găesc spre est și nord. Singura excepție se observă în județul Olt, unde mediul urban se află aliniat de-a lungul căilor de comunicație ce leagă Craiova de București.

Privitor la influența municipiului Craiova observăm că orașele care se află la distanțe mai mici de 100 km se află conectate economic cu acesta. Acesta este principalul element care trebuie luat în considerare și care necesită o analiză la nivelul întregii regiuni în funcție de influența orașelor mari asupra mediului urban înconjurător.

Mediul urban din județul Dolj este influențat de reședința județului Municipiul Craiova. Aici trăiesc 78,8 % dintre locuitorii mediului urban. Următoarele orașe, ca pondere demografică sunt Băilești (5,2 %), Filiași (4,9 %) și Calafat (4,7 %)³.

Mediul urban din județul Gorj deține mai puțin de jumătate din populația județului. Dacă adăugăm la această structură și faptul că orașele Tismana și Turceni au devenit orașe în anii 2000 constatăm că urbanizarea acestui județ este relativ la început de drum, iar dezvoltarea acestuia presupune o analiză exactă a nevoilor pentru a se elabora o strategie unitară care să vizeze suplimentarea impactului orașelor asupra arealului geografic.

Ponderile demografice deținute de orașele județului Mehedinți evidențiază diferențe majore între reședința de județ și celelalte orașe. structura economică și distribuția geografică a orașelor relevă rolul important pe care municipiul Dr. Tr. Severin îl deține în dezvoltarea județului. Este necesară impulsivitatea rapidă a dezvoltării mediului urban care deține mai puțin de jumătate din totalul populației.

În județul Olt, ponderea cea mai ridicată a populației rezidente în urban aparține municipiului Slatina, ce deține 40,9 % din total. Alături de reședința județului există trei localități urbane cu peste 10,0 % pondere a populației urbane. Această structură indică un mediu urban relativ echilibrat cu posibilitatea creării mai multor poli de creștere urbană. În prezent, județul Olt are cea mai redusă pondere a populației urbane dintre județele Olteniei și, probabil, una dintre cele mai scăzute din țară. Acest specific se poate datora poziționării geografice între două județe cu un

³ www.adroltenia.ro/wp-content/uploads/2014/05/STUDIU_ORASE_-ADR_FINAL.pdf

mediu urban mai dezvoltat, Dolj și Argeș, ale căror reședințe de județ, Craiova și Pitești, influențează puternic zonele învecinate.

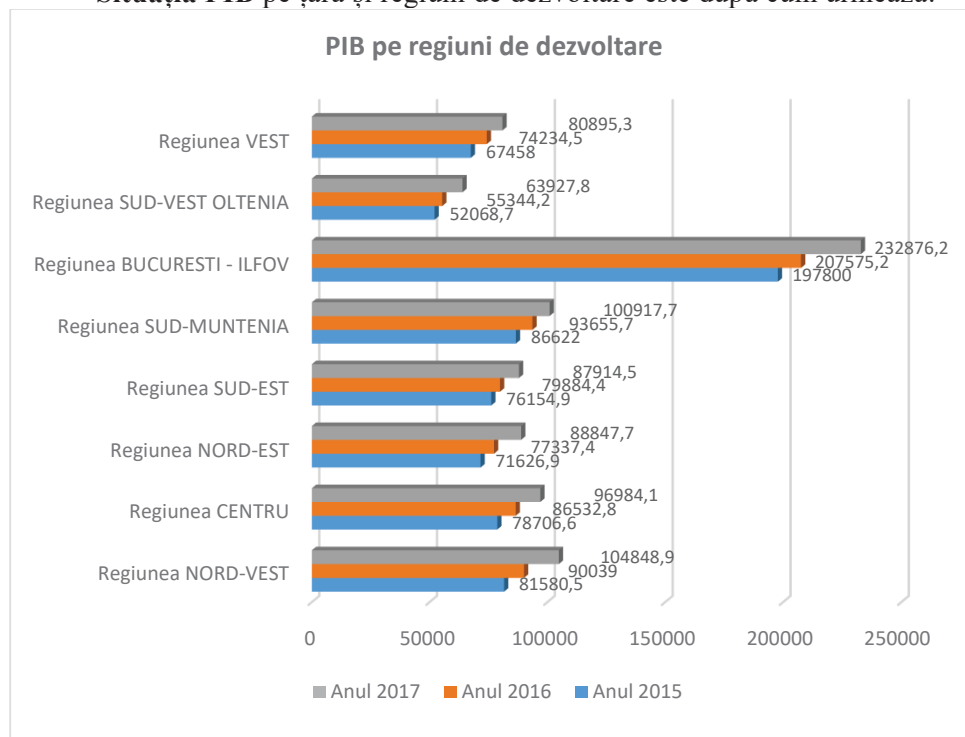
În județul Vâlcea există cele mai numeroase comunități urbane din Oltenia. Ponderea cea mai ridicată este deținută de reședința județului, municipiul Râmnicu Vâlcea. Aceasta este urmată de municipiul Drăgășani cu 10,9 %. Dezvoltarea viitoare a mediului urban este dependentă de conexarea eficientă a economiilor locale concentrate în jumătatea de nord a județului și datorită zonelor de influență reduse ale orașelor mici asupra mediului înconjurător datorită influenței mai ridicate a reședinței județului. Populația urbană este concentrată în reședința județului Rm. Vâlcea care deține 59,8 %, urmat de municipiul Drăgășani cu 10,9 %. Celelalte orașe au ponderi reduse având o populație mai mică de 10 000 locuitori.

2. Analiza de ansamblu a mediului economic - social din Regiunea Sud-Vest Oltenia

Zonele urbane afectate de sărăcie includ orașe mici care se confruntă cu îmbătrânirea demografică și depopularea, orașele mono-industriale (de exemplu orașele miniere), orașe agricole sau orașe nou înființate. Orașele mici concentrează sărăcia din cauza infrastructurii fizice sărace (transport, sănătate, educație), în plus, acestea au fost puternic afectate de restructurarea industrială și sunt foarte vulnerabile la reforma industrială și economică, care are ca principal efect o rată scăzută de ocupare și, prin urmare, venituri instabile și mici.

Localitățile izolate din zonele muntoase sau din regiunile de-a lungul coridorului Dunării suferă aceleași tendințe negative ca rezultat în special al poziționării geografice dificile și al limitărilor în ceea ce privește activitățile și ocuparea forței de muncă. “Nivelul sărăciei este foarte mare în aceste teritorii, fiind necesară o abordare integrată pentru a răspunde nevoilor lor complexe de dezvoltare.

Situația PIB pe țară și regiuni de dezvoltare este după cum urmează:

Sursa: prelucrare după: <http://statistici.inss.ro/77/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

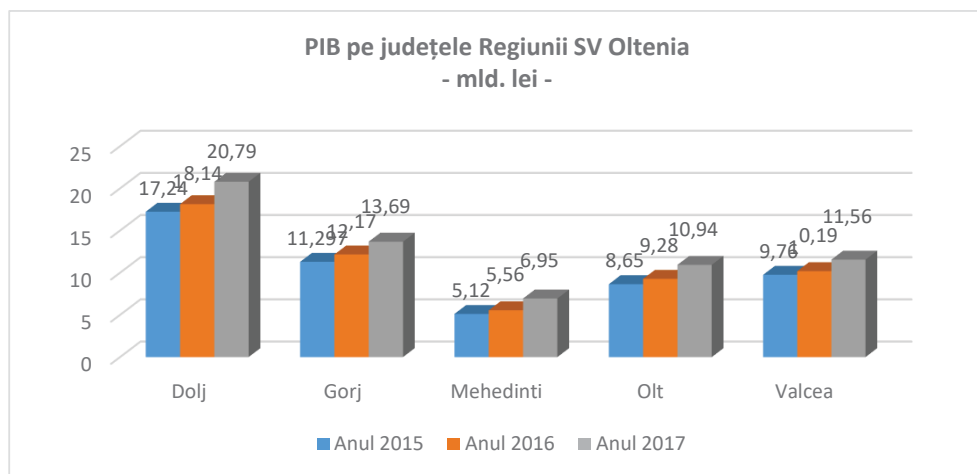
Figura nr. 2.1. Evoluția PIB pe regiuni de dezvoltare în perioada 2015 - 2017

Cartografierea sărăciei în zonele rurale și urbane arată un risc mai mic de sărăcie în localitățile rurale care sunt aproape de un oraș mare. În zonele în care nu există centre urbane, sau la periferia orașelor mici sau subdezvoltate, tendința este de creștere a sărăciei”, se menționează în acordul de parteneriat propus de de România pentru perioada de programare 2014-2020.

Produsul Intern Brut al României la nivelul anului 2017 era de 712,58 mld lei. Bucuresti-Ilfov: 232,87 mld lei (32,68 % din total), Sud Muntenia: 100,92 mld. lei (14,16 %), Centru: 96,98 mld lei (13,60 %), Nord Est 88,85 mld lei (12,47 %) și regiunea SV Oltenia 63,93 mld. lei (8,97 %). Prin urmare, regiunea SV Oltenia contribuie în cea mai mica măsură la PIB la nivel national dintre toate regiunile de dezvoltare ale României.

Regiunea SV Oltenia este una dintre regiunile cu cele mai mari rate a persoanelor aflate în risc de saracie și excluziune sociala, având cea mai mica contributie la PIB Romania de doar 6,95 % (în anul 2017) comparativ cu celelalte regiuni ale țării după cum se observă din situația de mai sus.

Situația contribuției la PIB pe cele 5 județe ale regiunii în perioada 2015 - 2017 este prezentată în graficul de mai jos:

Sursa: prelucrare după: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

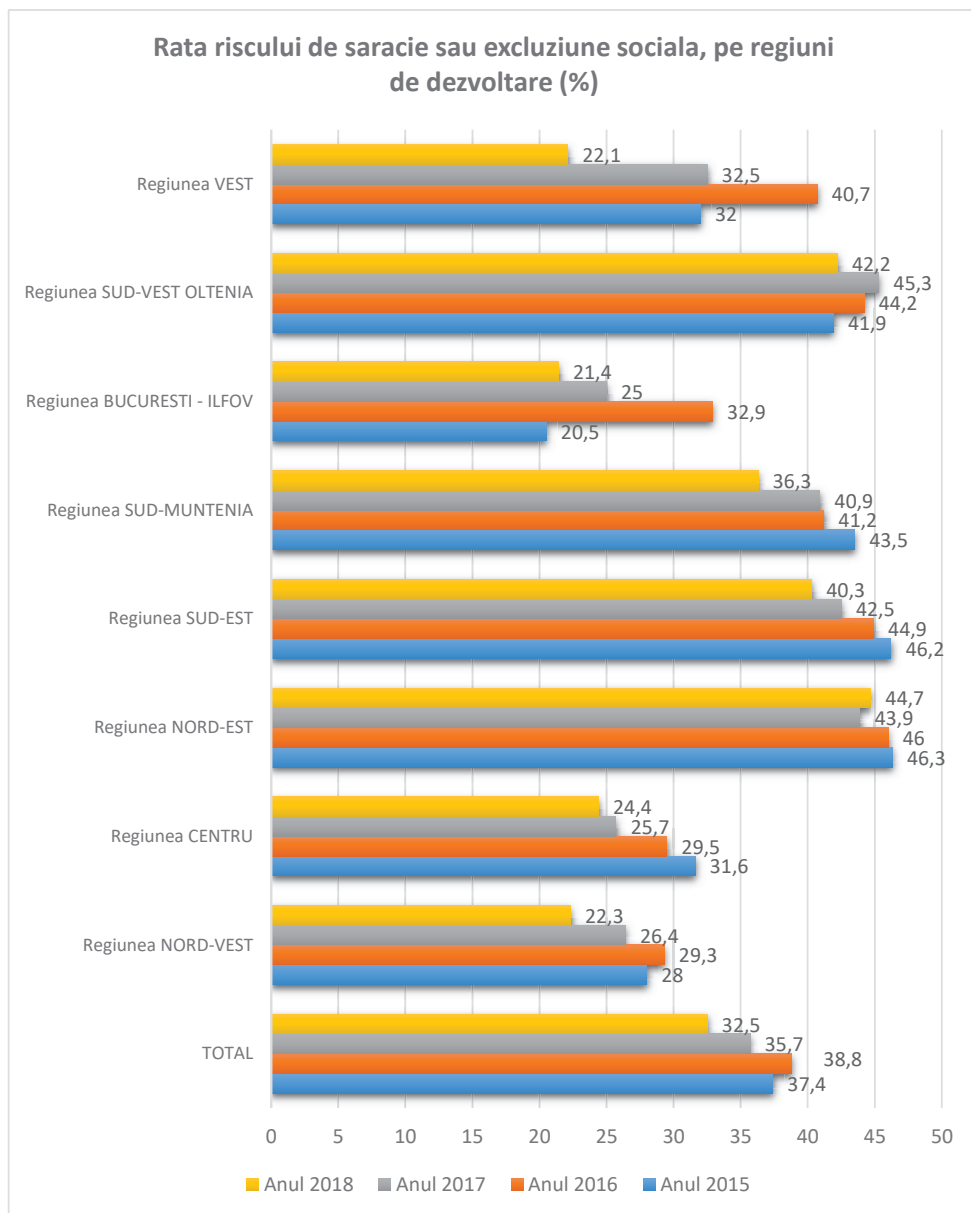
Figura nr. 2.2. Evoluția PIB pe județele Regiunii Sud-Vest Oltenia în perioada 2015 - 2017

Cea mai mare contribuție la PIB la nivel de regiune îl are județul Dolj, urmat de Gorj, Vâlcea și Olt, județul Mehedinți contribuind cel mai puțin la PIB.

Acest lucru se datorează următorilor factori:

- rata șomaj ridicată
- ponderea scăzută a populației ocupate în raport cu populația activă
- nr. scăzut al locurilor de munca vacante
- nr. scăzut al noilor IMM-uri înființate
- grad scăzut al educației antreprenoriale

Așa cum am menționat, regiunea SV Oltenia este una dintre regiunile cu cele mai mari rate a persoanelor aflate în risc de saracie și excluziune socială, situație ilustrată sugestiv în graficul de mai jos:

Sursa: prelucrare după: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Figura nr. 2.3. Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, pe regiuni de dezvoltare (%) în perioada 2015 - 2018